

Le malo bolnikov s CF obolelo s COVID-19. Potek bolezni je bil blag.

15. aprila 2020 je Carla Colombo s sodelavci v reviji **Lancet Respiratory Medicine** objavila uvodnik s povzetkom trenutnega stanja bolnikov s cistično fibrozo (CF) v času epidemije COVID-19.¹ Podatki so povzeti predvsem iz lastnih izkušenj z bolniki s CF iz Italije, vključeni pa so tudi podatki iz Evropskega registra bolnikov s CF (ECFS PR), v katerega so vključeni tudi vsi bolniki s CF v Sloveniji.

Zaenkrat **še ni znano kateri so protektivni dejavniki**, ki vplivajo na malo število obolelih CF bolnikov in na blag potek bolezni. Zagotovo je pomembno, da se bolniki s CF in njihove družine, tudi kadar ni epidemije, držijo strogih načel za zmanjšanje možnosti prenosa okužbe, pogosteje uporabljajo maske in izvajajo ustrezno higieno rok. Veliko bolnikov se je za samoizolacijo odločilo že bistveno prej, preden so bili objavljeni ukrepi za ostalo populacijo. Za zagotavljanje stabilnega stanja so bolniki nadaljevali z jemanjem redne terapije, izvajanjem inhalacijske terapije in redne fizioterapije ter vzdrževanjem dobre telesne kondicije. Nadaljevalo se je tudi izvajanje rednih ambulantnih in hospitalnih pregledov v prilagojeni obliki, telefonskih in elektronskih posvetov ter redno pregledovanje mikrobioloških vzorcev dihal z namenom pravočasnega zdravljenja morebitnih okužb.

Zgodnji podatki kažejo, da je bolnikov s CF, ki obolijo za COVID-19 malo in, da je potek bolezni blag. To je zagotovo tudi posledica izjemnega sodelovanja in discipline bolnikov in njihovih družin pri rednem zdravljenju, izvajanju higienskih in preventivnih ukrepov za zmanjšanje tveganja prenosa okužbe, kar lahko zagotovo potrdimo tudi pri bolnikih s CF v Sloveniji.

1.Colombo C, Burgel PR, Gartenr S, van Koningsbruggen-Rietschel S, Naehrlich L, Sermet-Gaudelus I, Southern K. Impact of COVID-19 on people with cystic fibrosis. *Lancet Respir Med* 2020 (published on-line). Povezava na: [https://doi.org/10.1016/S2213-2600\(20\)30177-6](https://doi.org/10.1016/S2213-2600(20)30177-6)

MAJ 2020

NOVIČKE CENTRA ZA
CISTIČNO FIBROZO
OTROK IN MLADOSTNIKOV
PEDIATRIČNA KLINIKA,
UKCL

V Evropi je trenutno znanih 25 bolnikov s CF in COVID-19 (10 v Italiji, 5 v Franciji, 7 v Združenem kraljestvu in 3 v Španiji). Bolniki so večinoma odrasli, pri vseh pa je bolezen potekala v blagi obliki, tudi pri bolniku, ki je imel zaradi CF že presajena pljuča.

Bolniki so večinoma lahko razlikovali znake COVID-19 od znakov poslabšanja CF. Pri večini se je pojavil suh kašelj, bolečine v mišicah in povišana telesna temperatura, drugače kot ob poslabšanju CF, ki ga običajno spremlja sočen kašelj in spremenjen izmeček.

CF medicinska sestra

01 522 8797

Služba za pljučne bolezni -
oddelek

01 522 9292

Pulmološka ambulanta

01 522 9347

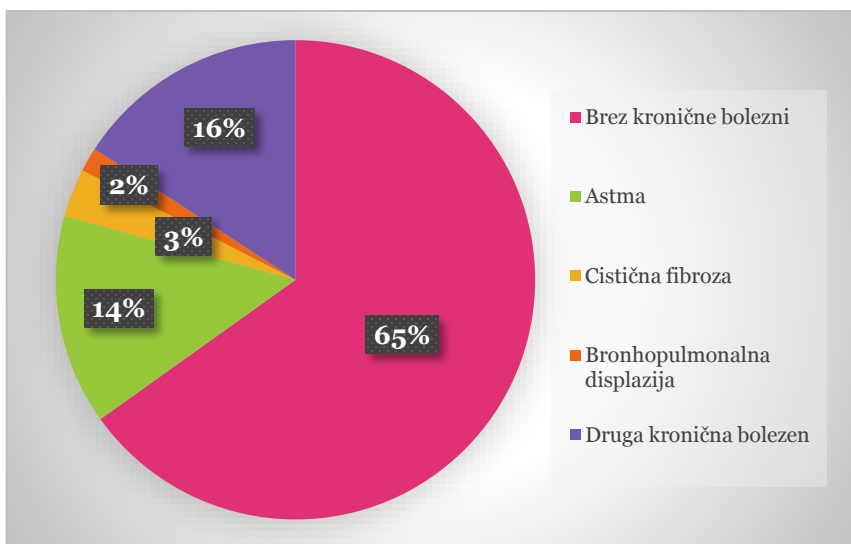
Elektronska pošta:

pulmo.pek@kclj.si

Prvi izsledki anketne raziskave Evropske respiratorne skupnosti o COVID-19 pri otrocih s kroničnimi pljučnimi boleznimi

V začetku aprila je Evropska respiratorna skupnost (European Respiratory Society – ERS) vsem članom pediatričnega združenja poslalo anketo o številu obolelih otrok s COVID-19 in poteku bolezni pri otrocih s kroničnimi boleznimi.

Podrobnejši podatki so bili dostopni za 596 otrok mlajših od 16 let s pozitivnim testom na COVID-19. Skoraj tri četrtine okuženih ni imelo kronične bolezni dihal. Dobra osmina je imela astmo, le nekaj odstotkov otrok je imelo cistično fibrozo ali bronhopulmonalno displazijo (Slika 1).

Večina otrok se je lahko zdravila doma. 186 otrok je potrebovalo sprejem v bolnišnico, 38 otrok v intenzivno enoto, 2 na drug oddelek. Med otroci sprejetimi v bolnišnico, je večina potrebovala dodatek kisika v vdihanem zraku. 10 otrok s kronično boleznijo dihal je potrebovala invazivno ali neinvazivno ventilacijo.

Slika 1. Otroci s COVID-19 zajeti v anketo. Večina otrok ni imela kronične bolezni dihal, dobra osmina astmo, le nekaj odstotkov cistično fibrozo ali bronhopulmonalno displazijo.

Večina otrok z astmo in CF je imelo znake akutne okužbe zgornjih dihal, manjšina znake okužbe spodnjih dihal (pljučnica ali poslabšanje CF). Nobeden od otrok z astmo, CF ali BPD ni umrl. Otroci z drugimi kroničnimi boleznimi so pogosteje zboleli s pljučnico ali poslabšanjem osnovne bolezni.

1 otrok, s pomembno soobolevnostjo, vendar brez kronične bolezni, je zaradi težke akutne prizadetosti pljuč umrl.

Iz ankete sklepajo, da COVID-19 pri otrocih poteka v blagi obliki. COVID-19 pri bolnikih z astmo in CF zajetih v anketi ni povzročil težke oblike bolezni, medtem, ko je bil potek težji pri bolnikih z drugimi pridruženimi stanji. Edini umrli otrok je imel pomembno soobolevnost, ne pa kronične bolezni.

Svetujemo vam, da redno spremljate navodila Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja.

<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>